

- Subiect:** Opinie juridică asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Codul contravențional etc.).
- Adresată:** Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană de contact Valentina CHIPER, Email: valentina.chiper@mei.gov.md; Copie: vasile.vulpe@mei.gov.md;
- Prezentată de:** Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoană de contact: Daniel GOINIC (daniel.goinic@crjm.org); Vladislav Gribincea (vladislav.gribincea@crjm.org)
- Data:** 16 martie 2018

Expediată prin email (format PDF)

Această opinie este prezentată în contextul consultărilor publice a proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Codul contravențional etc.), în continuare proiectul de lege. Ne referim la versiunea proiectului expusă pentru consultări la începutul acestei luni.

La 12 martie 2018, în cadrul ședinței la care s-a discutat textul noii versiuni de proiect, reprezentantul CRJM a menționat despre inoportunitatea unor modificări în Codul penal (CP). Rezervele noastre se referă în principal la noul temei de eliberare de pedeapsă penală.

Proiectul de lege propune un nou temei pentru liberarea de pedeapsă penală, care se va aplica pentru 6 infracțiuni (241, 241¹, 242, 244, 244¹, 250 CP). Liberarea se aplică de către judecător dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: dacă anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru aceeași faptă, persoana a înlăturat încălcările și a reparat prejudiciul cauzat și a achitat în bugetul de stat dublul maximului amenzii prevăzute de CP pentru infracțiunea respectivă. Liberarea de răspundere penală presupune exonerarea nu doar de plata amenzii, dar și executării pedepsei cu închisoarea, muncii neremunerată în folosul comunității etc.

Versiunea nouă a proiectului de lege prevede că art. 244 și 244¹ alin.(1) CP **nu vor mai fi sancționate cu închisoare**, iar prevederile în vigoare ale art. 241 și 250 CP nici acum nu prevăd pedeapsa cu închisoare. Instituția liberării de pedeapsă penală se aplică doar de judecător și doar la finalizarea judecării cauzei. Aste illogic ca noul temei de liberare de pedeapsă penală să se aplice acestor infracțiuni, deoarece, în cel mai rău caz, fără a fi liberat de pedeapsă, un acuzat va putea fi condamnat la amendă și este absurd să credem că acesta va accepta să plătească în plus și dublul amenzii. Pe de altă parte, este illogic ca, prin noul temei de liberare de pedeapsă să fie înlăturată interdicția de a exercita o anumită activitate, deoarece interdicția reeducarea nu este scopul ei principal, ci protecția interesului public.

Pedeapsa cu închisoare este prevăzută la art. 241¹ alin.(2) CP, art. 242 CP și art. 244¹ alin.(2) CP, atunci când amendarea nu este suficientă. Art.75 alin.(2) CP prevede că, în cazul pedepselor alternative, **pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional** și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. Judecătorii sunt mai degrabă dispuși să aplice amenda decât închisoarea. Pe de altă parte, în cazul celor 3 componente de infracțiuni, pedeapsa cu închisoare nu depășește 5 ani, iar potrivit unei practici răspândite, judecătorii dispun suspendarea executării pedepselor cu închisoarea de până la 5 ani în cazul în care infracțiunea a fost comisă pentru prima dată. Cu alte cuvinte, eficiența noului temei de liberare de pedeapsă va fi limitată sau chiar acesta nu va avea niciun impact practic.

Îndemnăm autorul proiectului să excludă art.91¹ CP din proiect.

Am observat că ultima versiune a proiectului mărește amenzile pentru unele infracțiuni. Totuși, măririle propuse nu sunt consistente. Recomandăm adaptarea acestora, după cum este menționat în tabelul ce urmează.

Pentru orice clarificări suplimentare, vă rugăm să ne contactați.

Vladislav Gribincea,
Președinte

Anexă: Tabelul cu propunerile punctuale

Comentarii punctuale:

	Textul propus de Ministerul Economiei și Infrastructurii în proiectul de lege sau textul actual din legislația relevantă	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente
Art. IV. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:			
1.	1. La articolul 89, alineatul (2) se completează cu litera b ¹⁾ cu următorul cuprins: „b ¹⁾ liberarea de pedeapsa în cazul săvârșirii infracțiunii pentru prima oară”.	~~1. La articolul 89, alineatul (2) se completează cu litera b¹⁾ cu următorul cuprins: „b¹⁾ liberarea de pedeapsa în cazul săvârșirii infracțiunii pentru prima oară”.~~	Presupunem că este vorba de același mecanism de liberare de pedeapsă penală, și anume „în cazul reparării prejudiciului”, or, în textul art.89 alin.(2) se propune liberarea de pedeapsă „în cazul săvârșirii infracțiunii pentru prima oară”. Indiferent de soluția adoptată, propunem excluderea acestui mecanism. Argumentele respective sunt enunțate la punctul următor.
2.	2. Se completează cu articolul 91 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 91 ¹ . Liberarea de pedeapsă penală în cazul reparării prejudiciului „(1) Persoana este liberată de pedeapsă penală în cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 241, 241 ¹ , 242, 244, 244 ¹ , 250 din Partea specială a prezentului Cod, dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: a) anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) al prezentului articol; b) persoana a înlăturat încălcările și a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;	~~2. Se completează cu articolul 91¹ cu următorul cuprins: „Articolul 91¹. Liberarea de pedeapsă penală în cazul reparării prejudiciului „(1) Persoana este liberată de pedeapsă penală în cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 241, 241¹, 242, 244, 244¹, 250 din Partea specială a prezentului Cod, dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: a) anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) al prezentului articol; b) persoana a înlăturat încălcările și a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;~~	Proiectul de lege propune un nou temei pentru liberarea de pedeapsă penală, care se va aplica pentru 6 infracțiuni (241, 241 ¹ , 242, 244, 244 ¹ , 250 CP). Liberarea se aplică de către judecător dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: dacă anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru aceeași faptă, persoana a înlăturat încălcările și a reparat prejudiciul cauzat și a achitat în bugetul de stat dublul maximului amenzii prevăzute de CP pentru infracțiunea respectivă. Liberarea de răspunderea penală presupune exonerarea nu doar de plata amenzii, dar și executării pedepsei cu închisoarea, muncii neremunerată în folosul comunității etc.

<p>c) a achitat la bugetul de stat o sumă egală cu valoarea prejudiciului material cauzat, dar nu mai mică, decât dublul limitei maxime a amenzii prevăzute de sancțiunea articolului corespunzător din Partea specială.</p> <p>(2) Persoana este liberată de pedeapsă penală în condițiile alin.(1) doar dacă fapta nu a fost săvârșită prin aplicarea constrângerii psihice sau fizice, nu s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală.”.</p>	<p>~~e) a achitat la bugetul de stat o sumă egală cu valoarea prejudiciului material cauzat, dar nu mai mică, decât dublul limitei maxime a amenzii prevăzute de sancțiunea articolului corespunzător din Partea specială.~~</p> <p>~~(2) Persoana este liberată de pedeapsă penală în condițiile alin.(1) doar dacă fapta nu a fost săvârșită prin aplicarea constrângerii psihice sau fizice, nu s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală.”.~~</p>	<p>Versiunea nouă a proiectului de lege prevede că art. 244, 244¹ alin.(1) CP nu vor mai fi sancționate cu închisoare, iar prevederile în vigoare ale art. 241 și 250 CP nici acum nu prevăd pedeapsa cu închisoare. Instituția liberării de pedeapsă penală se aplică doar de judecător și doar la finalizarea judecării cauzei. Aste ilogic ca noul temei de liberare de pedeapsă penală să se aplice acestor infracțiuni, deoarece, în cel mai rău caz, fără a fi liberat de pedeapsă, un acuzat va putea fi condamnat la amendă și este absurd să credem că acesta va accepta să plătească în plus și dublul amenzii. Pe de altă parte, este ilogic ca, prin noul temei de liberare de pedeapsă să fie înlăturată interdicția de a exercita o anumită activitate, deoarece interdicția reeducarea nu este scopul ei principal, ci protecția interesului public.</p> <p>Pedeapsa cu închisoare este prevăzută la art. 241¹ alin.(2) CP, art. 242 CP și art. 244¹ alin.(2) CP, atunci când amendarea nu este suficientă. Art.75 alin.(2) CP prevede că, în cazul pedepselor alternative, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. Judecătorii sunt mai degrabă dispuși să aplice amenda decât închisoarea. Pe de altă parte, în cazul celor 3 componente de infracțiuni, pedeapsa cu închisoare nu depășește 5 ani, iar potrivit unei practici răspândite, judecătorii dispun suspendarea executării pedepselor cu închisoarea de până la 5 ani în cazul în care infracțiunea a</p>
--	--	---

			fost comisă pentru prima dată. Cu alte cuvinte, eficiența noului temei de liberare de pedeapsă va fi limitată sau chiar acesta nu va avea niciun impact practic.
3.	7. La articolul 242, sintagma „de la 1350 la 2350” se substituie cu sintagma „de la 2025 la 3525”.	Propunem majorarea considerabilă a amenzii maxime pentru persoana juridică.	Potrivit propunerii, persoana fizică va fi amendată aproximativ egal ca și persoana juridică, ceea ce este nerezonabil în cazul pseudoactivității de întreprinzător. În acest caz, amenda persoanei juridice prevăzută acum, ar putea să nu fie suficientă pentru a asigura efectul preventiv al legii penale.
4.	8. La articolul 242 ² : la alineatul (1) sintagma „sau cu închisoare de la 1 la 3 ani” se exclude; la alineatului (2) sintagma ”sau cu închisoare de la 2 la 6 ani” se substituie cu sintagma ”sau cu închisoare până la 3 ani”.	Propunem majorarea considerabilă a amenzii maxime la ambele alineate.	Dacă pedeapsa cu închisoarea se exclude, atunci pedeapsa cu amenda urmează a fi majorată. Este totuși vorba în principal de o activitate ilicită economică (pariuri aranjate), iar amenda prevăzută acum de lege ar putea să nu fie suficientă pentru a asigura efectul preventiv al legii penale. Actualmente în Codul penal pedeapsa cu închisoarea avea menirea de a înlătura acest handicap.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

📍 str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău, Republica Moldova